



Jutrzenka

Egzamin gimnazjalny

został przewidziany dla uczniów III klasy gimnazjów. Odbywa się on w Polsce od 2002 roku. Termin oraz przebieg egzaminu gimnazjalnego ustala Centralna Komisja Egzaminacyjna. W 2013 roku komunikat dotyczący egzaminu został wydany 20 sierpnia. Zawsze jest on organizowany w kwietniu.

W roku szkolnym 2013/2014 egzamin ten odbędzie w dniach od 23 do 25 kwietnia.

Szczegółowy harmonogram wg komunikatu Centralnej Komisji Egzaminacyjnej:

23 kwietnia - część humanistyczna

9:00 - z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie

11:00 - z zakresu języka polskiego

24 kwietnia - część matematyczno-przyrodnicza

9:00 - z zakresu przedmiotów przyrodniczych

11:00 - z zakresu matematyki

25 kwietnia - język obcy nowożytny

9:00 - na poziomie podstawowym

11:00 - na poziomie rozszerzonym

Przystąpienie do egzaminu stanowi warunek zakończenia gimnazjum, a jego wynik decyduje o przyjęciu do szkoły ponadgimnazjalnej. Testy sprawdzają zewnątrzni egzaminatorzy.

Zakres egzaminu. Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części: **humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej oraz językowej**. Test z wiedzy humanistycznej obejmuje zadania z języka polskiego, historii oraz z wiedzy o społeczeństwie. Rozpoczyna on egzamin.

W kolejnym dniu odbywa się sprawdzian matematyczno-przyrodniczy, który testuje znajomość matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych traktowanych łącznie (biologii, chemii, fizyki, geografii).

Trzeciego dnia egzaminu gimnazjalni piszą test z języka obcego. Ponadto uczniom przysługuje możliwość wyboru poziomu, na jakim będą zdawać ten przedmiot – podstawowego lub rozszerzonego. Jeśli jednak wybiorą język, którego uczyli się od początku szkoły podstawowej, muszą zdawać go na poziomie rozszerzonym.

Czas trwania egzaminu i oceny. Egzamin z języka polskiego, matematyki oraz z języka na poziomie podstawowym trwa od 90 do 135 minut, natomiast z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z przedmiotów przyrodniczych od 60 do 80 minut. Z kolei czas egzaminu z języka na poziomie rozszerzonym wynosi od 60 do 90 minut.

Ocenę ze sprawdzianu od 2012 roku wyraża się nie w punktach, ale **w procentach lub centylach**.

POCZĄTKI CHRZEŚCJAŃSTWA

Początkowo chrześcijaństwo było traktowane przez Żydów jako sekta, a nie nowa religia, tym bardziej, że pierwsi chrześcijanie przestrzegali zarówno nakazu obrzezania, jak i Prawa Mojżeszowego. Sytuacja zmieniła się po ukamienowaniu św. Szczepana, który głosił potrzebę odejścia od instytucji świątyni i kultu jerozolimskiego. Jego zabójstwo rozpoczęło bowiem prześladowanie wyznawców Chrystusa przez Żydów. Chrześcijanie musieli wówczas uciekać z Jerozolimy. Dzięki temu doszło do ich rozproszenia i w konsekwencji do rozwoju misji oraz głoszenia Ewangelii na innych terenach, w tym także wśród pogan zwanych „hellenistami”. Powstał wtedy problem, czy nowych wyznawców (rekrutujących się spoza społeczeństwa żydowskiego) obrzezać i nakładać na nich obowiązek przestrzegania Prawa Mojżeszowego.

Ostateczna decyzja została podjęta na tzw. Soborze Jerozolimskim w 49 r. przez zwierzchników gminy jerozolimskiej z apostołem Piotrem na czele. Na mocy postanowień owego soboru zdjęto obowiązek przestrzegania Prawa ze wszystkich chrześcijan:

Postanowiliśmy bowiem, Duch Święty i my, nie nakładać na was żadnego ciężaru oprócz tego, co konieczne. Powstrzymajcie się od ofiar składanych bożkom, od krwi, od tego, co uduszone, i od nierządu. Dobrze uczynicie, jeżeli powstrzymacie się od tego. Bywajcie zdrowi!» (Dz 15, 28-29).

Tym samym już w drugim pokoleniu chrześcijan ludność nieżydowska przeważała nad wyznawcami pochodzenia żydowskiego.

Pierwsi wyznawcy

Pierwsi chrześcijanie rekrutowali się z różnych grup społecznych, jednak początkowo najwięcej wyznawców wywodziło się z warstwy średniej, gdyż głoszenie Słowa najpierw objęło miasta, a dopiero później wsie (czyli chłopów i wiejskich niewolników). Równocześnie szybko Ewangelia trafiła do urzędników i przedstawicieli klasy wyższej. Już Dzieje Apostolskie informują o nawróceniu prokonsula Cypru, Sergiusza Pawła (Dz 13,6-12). Z kolei *List do Filipian*, autorstwa św. Pawła, mówi o chrześcijanach „z domu Cezara”, co oznacza, że w II połowie I wieku udało się dotrzeć z Ewangelią do samej arystokracji rzymskiej. Był to jeden z głównych powodów rozpoczęcia prześladowań i traktowania chrześcijaństwa jako zagrożenie dla władzy państwowej.

Charakterystyka pierwszych wspólnot

Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach. Bojaźń ogarniała każdego, gdyż Apostołowie czynili wiele znaków i cudów. Ci wszyscy, co uwierzyli, przebywali razem i wszystko mieli wspólne. Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby. Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali posiłek z radością i prostotą serca. Wielbili Boga, a cały lud odnosił się do nich życzliwie. Pan zaś przymnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia (Dz 2, 42-47).

W Dziejach Apostolskich podkreślana jest wspólnota ekonomiczna wyznawców Chrystusa. Bogatsi sprzedawali pola bądź domy i przynosili pieniądze do Apostołów, którzy mieli nimi odpowiednio zarządzać. Przestrołą dla skąpców miała być historia Ananiasza i jego żony Safiry. Ananiasz sprzedał swoją posiadłość, ale część uzyskanej kwoty odłożył dla siebie, a resztę przyniósł do Piotra, twierdząc jednak, że to całość zapłaty. Karą za próbę oszustwa i kłamstwo była nagła śmierć zarówno Ananiasza, jak i jego małżonki (Dz 5, 1-11).

Głównym punktem życia religijnego był dom. Samo przyjęcie chrztu najczęściej nie dotyczyło jednej osoby, lecz całej rodziny. To właśnie w prywatnych posiadłościach spotykali się pierwsi chrześcijanie na modlitwę i wieczerzę przy stole. Domem, który zostaje wymieniony w Dziejach Apostolskich jako miejsce spotkań chrześcijan jest dom Akwila i Pryscylli: *Pozdrawiają was Kościoły Azji. Pozdrawiają was serdecznie w Panu Akwila i Pryscylla razem ze zbierającym się w ich domu Kościołem* (1 Kor 16,19).

Początkowo modlitwy odbywały się także w świątyni jerozolimskiej. O budowaniu osobnych świątyń (kościołów) można mówić dopiero w II w.



ZWYCZAJE WIELKANOCNE

WIELKANOC, najważniejsze i najstarsze święto chrześcijaństwa, obchodzone na pamiątkę Zmartwychwstania Chrystusa – początkowo w dniu żydowskiej Paschy, a od soboru w Nicei (325) w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżyca (tj. między 21 marca a 25 kwietnia). Obchody religijne Wielkanocy rozpoczyna odbywająca się wczesnym rankiem procesja i msza, w Kościele katolickim zwana rezurekcją, w prawosławnym – jutrznią. W tym dniu spożywa się uroczyste śniadanie w gronie rodzinnym, poprzedzone składaniem sobie życzeń. Wielkanoc wieńczy okres Wielkiego Postu i poprzedzający ją Wielki Tydzień. Jest czasem radości (symbolizuje ją biały kolor szat liturgicznych). Z Wielkanocą wiążą się liczne religijne i ludowe obrzędy (święcenie pokarmów, pisanki, śmigus-dyngus).

Święta Wielkanocne mają bogatą tradycję. Są niezwykle barwne, towarzyszy im wiele obrzędów. Po wielkim poście – kiedyś bardzo ściśle przestrzegany – ludzie z niecierpliwością czekali na odmianę. O wielu wielkanocnych obyczajach pamiętamy także dzisiaj. Dzięki nim świąteczne dni są bardziej radosne.

ZWYCZAJE I TRADYCJE WIELKANOCNE

Palemki na szczęście

Wielki Tydzień zaczyna się Niedzielą Palmową. Kiedyś nazywano ją *kwietną* lub *wierzbną*. Palemki – różgi wierzbowe, gałązki bukszpanu, malin, porzeczek – ozdabiano kwiatkami, mchem, ziołami, kolorowymi piórkami. Po poświęceniu palemki biło się nią lekko domowników, by zapewnić im szczęście na cały rok. Połknięcie jednej poświęconej bazi wróżyło zdrowie i bogactwo. Zatknięte za obraz lub włożone do wazonów palemki chroniły mieszkanie przed nieszczęściem i złośliwością sąsiadów.

Świąteczne porządki

Przed Wielkanocą robimy wielkie świąteczne porządki nie tylko po to, by mieszkanie lśniło czystością. Porządki mają także symboliczne znaczenie – wymiatamy z mieszkania zimę, a wraz z nią wszelkie zło i choroby.

Topienie Judasza

Kolejnym ważnym dniem Wielkiego Tygodnia jest Wielka Środa. Młodzież, zwłaszcza chłopcy, topili tego dnia Judasza. Ze słomy i starych ubrań robiono wielką kukłę, którą następnie wleczono na łańcuchach po całej okolicy. Przy drodze ustawiali się gapie, którzy okładali kukłę kijami. Na koniec wrzucano „zdrajcę” do stawu lub bagienka. Wymierzanej w ten sposób sprawiedliwości stawało się zadość.

Wielkie grzechotanie

Kiedy milkły kościelne dzwony, rozlegał się dźwięk kołatek. Obyczaj ten był okazją do urządzania psot. Młodzież biegała po mieście z grzechotkami, hałasując i strasząc przechodniów. Do dziś zachował się zwyczaj obdarowywania dzieci w Wielkim Tygodniu grzechotkami.

Pogrzeb żuru

Ostatnie dwa dni postu były wielkim przygotowaniem do święta. W te dni robiono „pogrzeb żuru” – potrawy spożywanej przez cały post. Kiedy więc zbliżał się czas radości i zabawy, sagany żuru wylewano na ziemię.

Wieszanie śledzia

W równie widowiskowy sposób rozstawano się też ze śledziem – kolejnym symbolem Wielkiego Postu. Z wielką radością i satysfakcją „wieszano” go, czyli przybijano rybę do drzewa. W ten sposób karano śledzia za to, że przez sześć niedziel „wyganiał” z jadłospisu mięso.

Święconka

Wielka Sobota była dniem radosnego oczekiwania. Koniecznie należało tego dnia poświęcić koszycek (a wielki kosz) z jedzeniem. Nie mogło w nim zabraknąć baranka (symbolu Chrystusa Zmartwychwstałego), mięsa i wędlin (na znak, że kończy się post). Święcono też chrzan, – bo „gorycz męki Pańskiej i śmierci została zwyciężona przez słodycz zmartwychwstania”, masło – oznakę dobrobytu – i jajka – symbol narodzenia. Święconkę jadło się następnego dnia, po rezurekcji. Tego dnia święcono też wodę.

Specjalnie dla dziewcząt

Uwaga dziewczyny, – jeżeli w Wielką Sobotę obmyjesz twarz w wodzie, w której gotowały się jajka na święconkę, to znikną piegi i inne mankamenty urody!

Wielka Niedziela – dzień radości

W Wielką Niedzielę poranny huk petard i dźwięk dzwonów miał obudzić śpiących w Tatrach rycerzy, poruszyć zartwardziałe serca skąpców i złośliwych sąsiadów. Po rezurekcji zasiadano do świątecznego śniadania. Najpierw dzielono się jajkiem. Na stole nie mogło zabraknąć baby wielkanocnej i dziada, – czyli mazurka.

Lany poniedziałek

Lany poniedziałek, śmigus-dyngus, święto lejka – to zabawa, którą wszyscy doskonale znamy. Oblewać można było wszystkich i wszędzie. Zmoczony tego dnia panny miały większe szanse na zamążpójście. A jeśli któraś się obraziła – to nieprędko znalazła męża. Wykupić się można było od oblewania pisanką – stąd każda panna starała się, by jej kraszanka była najpiękniejsza. Chłopak, wręczając tego dnia pannie pisankę, dawał jej do zrozumienia, że mu się podoba.

Szukanie zajączka

Wyrazem wielkanocnej radości rodziny może być po zakończeniu śniadania, wspólna zabawa – zwana szukaniem zajączka, czyli małej niespodzianki dla każdego.

Wielkanocne jajo

Jajo – króluje na wielkanocnym stole, jest symbolem życia i odrodzenia. Tradycja pisanek i dzielenia się święconym jajkiem sięga daleko w przeszłość. Już starożytni Persowie wiosną darowali swoim bliskim czerwono barwione jaja.

Zwyczaj ten przyjęli od nich Grecy i Rzymianie. Rumuńskie przysłowie ludowe mówi: „Jeśli my, chrześcijanie zaprzestaniemy barwienia jaj na czerwono, wówczas nastąpi koniec świata”. Czerwone pisanki mają ponoć moc magiczną i odpędzają złe uroki, są symbolem serca i miłości. Jajko jest formą najbardziej doskonałą. Zawiera wszystkie konieczne dla odżywienia organizmu składniki: białko, tłuszcz, sole mineralne i witaminy. Ma około 100 kalorii.



JAK ZROBIĆ WIELKANOCNE PISANKI?

Pięknie zdobione jaja (będące symbolem odradzającego się życia) od wieków zdobią polskie stoły podczas świąt wielkanocnych. Nie powinno ich zabraknąć w koszyku ze święconką. Wprawdzie przez lata sposoby barwienia i dekorowania jaj zmieniły się, ale tradycja pozostała.

Tak jest najprościej!

Najszybszą metodą barwienia jajek jest zanurzanie ich w gorącej wodzie, w której rozpuszczony został barwnik. Intensywność koloru zależy od tego, ile czasu jajo jest zanurzone w kąpieli oraz od koloru skorupki. Tą metodą można również barwić tylko fragmenty skorupki, kładąc jajo w naczyniu wypełnionym taką ilością rozpuszczonego barwnika, by skorupka była w nim zanurzona tylko do pewnego poziomu. Warto też pamiętać, że kolor możemy utrwalić, zanurzając jajka w occie lub spry-

skując pisanki lakierem do włosów.

Przepis na wydmuszkę

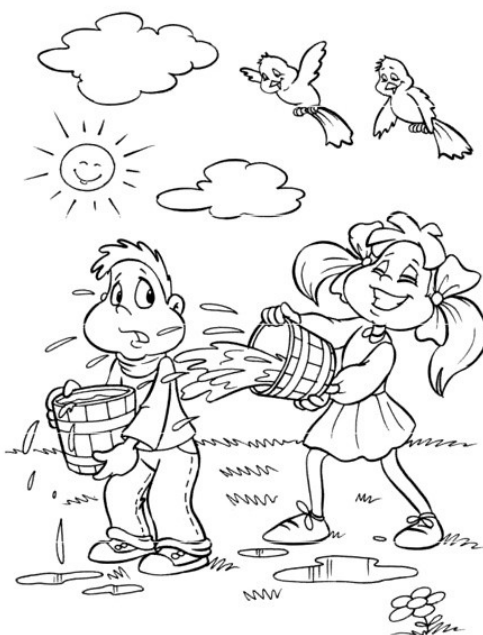
Weź jajko, zrób dwie dziurki z obu stron, najlepiej igłą. Dmuchaaj w jedną dziurkę. Poproś rodziców, żeby ci pomogli. Jak wyleci z jajka żółtko, to możesz pokolorować.

Barwniki z natury

Piękne kolory skorupki można uzyskać, stosując naturalne barwniki roślinne. Świeżo wyciśnięty, lekko zakwaszony sok z buraka barwi pisankę na różne odcienie różu i czerwieni, sok z jagód – na fioletowo, wywar z suchych łusek cebuli – na wszystkie odcienie ciepłej żółci aż do rudawego brązu, zaś woda, w której gotował się szczypiorek lub świeża zielona trawa – na zielono.

Woskowanie

Jeśli na czystą skorupkę naniesiemy wzór z roztopionego wosku, a następnie zanurzymy jajo w roztworze barwnika, to zabarwią się tylko odsłonięte fragmenty skorupki. Części ukryte pod woskiem nie zmienią koloru. Po wyjęciu jajka z kąpieli wystarczy zetrzeć wosk miękką ściereczką.



Koronkowe wzory

Zabarwione na intensywny kolor skorupki można ozdobić misternymi wzorkami. Metoda jest prosta: wystarczy szpilką lub ostro zakończonym nożem „wydrapać” dowolne motywy. Uzyskany w ten sposób wzór jest tak subtelny, że przypomina delikatną koronkę. To metoda dla wytrwałych.

Pisanki – oklejanki

Tę współczesną metodę zdobienia pisanek polecamy zwłaszcza dzieciom. Mogą one z barwnego papieru, cienkiego materiału o ciekawym wzorze lub kolorowej samoprzylepnej folii wyciąć fantazyjne elementy, a potem nakleić je na skorupkę tak, jak podpowiada im wyobraźnia.

Malowanie lakierem do paznokci

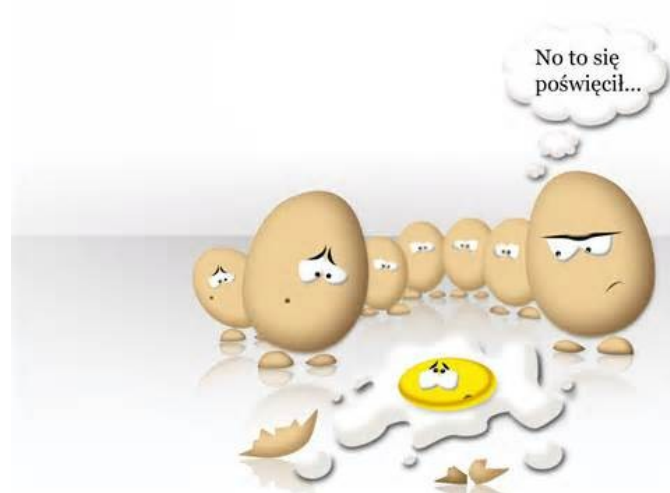
W sklepach można kupić lakier do paznokci we wszystkich niemal kolorach tęczy. Mając do wyboru taką paletę barw, nawet małe dziecko będzie mogło bez problemu namalować na pisanke żółtego kurczaczka, błękitne niebo czy zieloną trawkę. Lakier należy nanosić na skorupkę cienkim pędzelkiem, dołączonym do buteleczki z lakierem. Uwaga: małe dzieci nie lubią długo czekać na efekt swojej pracy. Ucieszą się, jeśli będą mogły użyć lakieru szybko schnącego.

Jak zrobić kurczaczka z waty?

Z 2 kulek zabarwionej na żółto waty, drucika (najlepiej w czerwonej osłonce), 2 czarnych koralików i kawałeczka dość sztywnego czerwonego materiału można błyskawicznie zrobić sympatycznego kurczaczka. W kuleczki z waty (jedną mniejszą – główkę, drugą większą – tułów) wkładamy drut. Wyginamy go tak, by główka była pod odpowiednim kątem do tułowia. Końce drucika zaginamy, by wata się nie zsuwała. Doklejamy oczka z koralików i dzióbek z czerwonego materiału. Nóżki kurczaczka robimy z drutu owiniętego czerwoną przędzą lub materiałem.

Baranek z futerka

Mały rulonik ze sztywnego papieru oklejamy kawałkiem białego futerka. Z jednej strony przymocowujemy niezbyt duży pompon z białej puszystej włóczki (głowa) i 2 maleńkie pomponiki (uszy). Doklejamy oczy z koralików i pyszczek wycięty z paseczka czarnego lub brązowego materiału. Z drugiej strony rulonika przymocowujemy ogonek z pomponika. Nóżki baranka możemy zrobić z cienkich patyczków lub zapalek oklejonych skrawkami białego futerka.



JAJKO - ciekawostki

Właściwości fizykochemiczne

Przeciętne jajo kurze waży ok. 50 g, w tym skorupka i błony 5 g. Gęstość względna zależy od jego wieku i waha się w przedziale 1000-1096 g/dm³. Białko rozpuszcza się w wodzie, natomiast żółtko w rozcieńczonych solach. Temperatura zamarzania jaja waha się w granicach od -0,7 do +0,8°C. Przybliżona temperatura zamarzania żółtka wynosi -0,6°C, a białka - 0,45°C. W podwyższonych temperaturach jajo ścina się; żółtko w temperaturze 65-70°C, a białko w 60-70°C.

Wartości odżywcze

Według danych USDA National Nutrient Database, jajo kurze składa się średnio w 74,8% z wody, 12,6% z białka, 10,0% z tłuszczu (z czego 3,8% to tłuszcze jednonienasycone, 3,1% tłuszcze nasycone, 1,4% wielonienasycone, a ok. 0,42% to cholesterol), w 1,1% z węglowodanów (prawie wyłącznie cukrów prostych). 100 gramów jajek ma 147 kcal. Jaja zawierają też dużo witamin A, D oraz niektórych witamin z grupy B.

Ciekawostki

- ◇ Skorupka kurzego jajka jest krucha i łatwo ją stłuc lub zgnieść, za to wykazuje zdumiewającą odporność na odkształcenia, jeśli będziemy próbować zgnieść jajo, zgniatając oba wierzchołki jednocześnie.
- ◇ Gdy położymy na płaskiej powierzchni ugotowane jajo i zakręcimy nim jak bączkiem, wprawimy je w bardzo szybkie obroty. Surowe jajo będzie się obracało znacznie wolniej i bardziej niezadarnie.
- ◇ Dietetycy sugerują, by – w razie chandry – spróbować zastąpić czekoladę jajkami, które mają mieć podobne właściwości poprawiające humor, a przy tym są dużo mniej kaloryczne.

Grzegorz Kowalczyk – ur. 18 lipca 2000 roku, zodiakalny Rak. Aktualnie uczeń I kl. Gimnazjum w Białce Tatrzańskiej. Wielokrotny zdobywca medali i wyróżnień w konkurencjach narciarskich.

- Witaj, Grzesiek. Porozmawiajmy nieco o Tobie i Twoich osiągnięciach. Jak się domyślam, to narty są Twoją ulubioną dyscypliną sportową.

Tak. Najbardziej lubię jazdę na nartach.

- Kiedy zaczęła się Twoja przygoda z nartami?

- Gdy miałem 4 lata.

- W której konkurencji czujesz się najlepiej?

-W jeździe na nartach – dokładniej w konkurencjach zjazdowych.

Co chciałbyś zmienić w swoich osiągnięciach?

Zmieniać nie chciałbym niczego, poza tym, że powinienem dalej trenować.

- Kto jest twoim idolem?

- Bode Miller.

- Twoje hobby mocno jest związane z zimą. Co lubisz robić w wolnym czasie, kiedy akurat nie ma śniegu?

- Jeżdżę na rowerze.

- Rozumiem, że to Twój ulubiony sport letni?

- Tak.

- Jakiej muzyki słuchasz?

- Rapu.

A jakie jest Twoje największe marzenie?

- Chciałbym wygrać igrzyska olimpijskie.

Jak na razie, chodzisz do szkoły... Który przedmiot lubisz najbardziej?

- Oczywiście kulturę fizyczną.

- Dzięki. Życzę wszystkiego dobrego i spełnienia marzeń. ;)

- Dziękuję również.

Rozmawiała Ela Jurgowian



ZAKLINACZ SERC

czyli portret Polaka według Sienkiewicza

Czy my, Polacy, potrafimy uczciwie scharakteryzować samych siebie? Z którą z naszych narodowych cech utożsamiamy się najłatwiej? Które nam samym są bliskie, a od których zdecydowanie się odcinamy? Sami sobie kojarzymy się z pobożnością i patriotyzmem, jako że przeszło stuletni brak Polski na mapie Europy odcisnął na naszym narodzie bolesne piętno i potrzeba było boskiego cudu, by móc odzyskać niepodległość. Katolicyzm nasz również jest znamieny, a jego korzeni można by się doszukiwać nie tyle w początkach chrześcijaństwa w Polsce, co w licznych wojnach z innowiercami, w które nasz kraj był uwikłany w XVI-XVII wieku: z Tatarami, Turkami, Szwedami, Rosją. I taki obraz Polaka zwykle nam wystarcza – patrioty gotowego przelać krew za Boga i ojczyznę.

Powieści Henryka Sienkiewicza obfitują w dobrych Polaków. Zresztą pisane w czasach rozbiorowych „ku pokrzepieniu serc” dzięki pozytywnemu traktowaniu o polskości, niewątpliwie wzmocniła narodowe morale Polaków, utrwalając w nich poczucie tożsamości z niebywałym dziedzictwem narodowo-historycznym. Począwszy od rycerzy z Bogdańca, poprzez wręcz idealnego Jana Skrzetuskiego, rozhukanego Kmicica czy honorowego Wołodyjowskiego, wizerunek Polaka jest wykreowany tak, by mógł się Polakom podobać. Rycerze to bowiem byli oddani ojczyźnie, do tego bogobojni, a w czynach skuteczni. Wierną służbą i bezwarunkowym oddaniem zyskiwali na sławie i honorze. Niewątpliwie mogliby stanowić wzór do naśladowania. Nawet początkowo wątpliwy patriotycznie Zagłoba, uchodzący za dwulicowego tchórza i samochwałę, z czasem przeistacza się w świadomego swej tożsamości bohatera.

Jednak w powieściach Sienkiewicza ciekawe są też kreacje kobiet, gdzie autor skorzystał z gotowego wzorca zagrożonej królowej, utrwalając baśniowe podejście do rzeczywistości. „On” mężny, oddany, heroiczny, „Ona” bierna dziewczyna w opałach. Typowy schemat z cyklu: Dawno, dawno temu w czasach sukien z krynoliną (lub przynajmniej długich, za to podkreślających odpowiedni majestat) żyła sobie piękna dziewczyna. Ponieważ była zamożną szlachcianką, nie musiała się martwić o sprawy bytowe. A że czasy były przedfeministyczne, nie ciągnęło jej do wiedzy czy kariery artystycznej, a jedyną gratką w życiu miało być szczęśliwe zamążpójście, konieczne za oszalonego z miłości młojca. Tenże zaś, jako produkt niedojrzały i wymagający skwapliwej korekty, winien udowodnić siłę swych uczuć rzetelnym rachunkiem sumienia i mocnym postanowieniem poprawy, jako że poprawa jest niezbędnym warunkiem obok pokonania smoka, czyli Bohuna, Azji, Zygfrйда de Löwe, Nerona („Quo vadis” też nie jest od tego wolne), poślubienia tak doskonałej istoty, jak nasza bohaterka.

Treści tego typu z literatury popularnej się przyswaja się bardzo przyjemnie. Niestety, skutki tendencyjnego i mało refleksyjnego sposobu myślenia pokutują do dziś. Sienkiewicz stworzył swoje powieści z wielkim rozmachem i niewątpliwie nasza literatura byłaby bez nich bez porównania uboższa. Zresztą nie wolno zapominać, że w swoich czasach potrafił obudzić w Polakach przygasającą tożsamość narodową, podając emocjonujące przykłady bezinteresownego patriotyzmu naszych przodków. Niebezpieczeństwo polega jednak na tym, że ten blask Sienkiewiczowskich bohaterów wydaje się nam w zupełności wystarczać. Nie widzimy potrzeby ulepszania Polaka w sobie. Skoro szeregowy żołnierz, a więc poniekąd jeden z nas, anonimowych ludzi, był w stanie dokonać tak chwalebnych czynów, tak i nam współczesnym powinno się to w razie potrzeby udać. Polacy do perfekcji opanowali cierpienie teoretyczne. Walczą, siedząc w fotelach i kłócąc się z telewizorem. Jak na razie potrzeby zmiany nie widzą, może odkładają ją na potem lub – co bardziej prawdopodobne – głęboko wierzą w posiadanie wszelkich niezbędnych przymiotów, które widocznie jeszcze w tej chwili nie mają potrzeby się ujawniać, ale w sprzyjających warunkach z pewnością do głosu dojdą muszą.



Agnieszka Remiasz



Ustawa Rządowa, czyli Konstytucja 3 Maja, była drugą na świecie, a pierwszą w Europie ustawą zasadniczą. Uchwalona na Sejmie Czteroletnim w 1791 roku przez stronnictwo patriotyczne jako rezultat kompromisu ze stronnictwem królewskim, była wynikiem dążeń do naprawy stosunków wewnętrznych w Rzeczypospolitej po I rozbiorze, ustalając podstawy ustroju nowożytnego w Polsce.

Postanowienia konstytucji

Jej wstępnym etapem było *Prawo o sejmikach* z 24 III 1791 roku oraz *Prawo o miastach* (królewskich) z 18 IV 1791 roku. Pozostawiała ustrój stanowy, z pewnymi drobnymi zmianami: znacznie uszczuplono wpływy ma-

gnaterii na elekcję, Senat i zarząd kraju, wykluczając z sejmików szlachtę nieposesjonatów, stanowiącą najgorliwszą klientelę magnatów. W prawie wyborczym feudalny cenzus urodzenia szlacheckiego zastąpiono burżuazyjnym cenzusem posiadania. Mieszczanom zatwierdzono prawo nabywania dóbr i uzyskiwania nobilitacji.

Utrzymując poddaństwo Konstytucja pozbawiała szlachtę prawa najwyższej zwierzchności wobec poddanych, przyjmując ich "pod opiekę prawa i rządu krajowego". Indywidualne umowy chłopów z dziedzicami o zamianę pańszczyzny na czynsz teraz nie mogły już być samodzielnie unieważniane przez szlachtę.

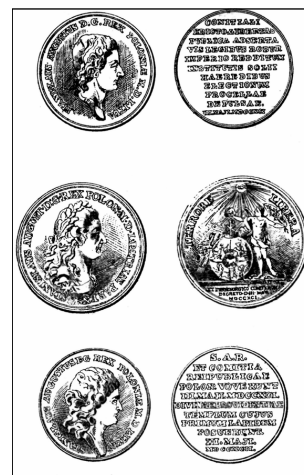
Postanowienia Konstytucji centralizowały państwo, znosząc odrębność między Koroną i Litwą, wprowadzając jednolity rząd, skarb i wojsko. Za religię panującą uznano katolicyzm, przy pełnej tolerancji innych, uznanych przez państwo wyznań. Konstytucja wprowadziła trójpodział władzy: władzę ustawodawczą miał sprawować dwuizbowy Sejm, składający się ze szlachty-posesjonatów (204 posłów) i 24 plenipotentów miast.

Zmniejszono znacznie rolę Senatu, instrukcje poselskie, konfederacje i liberum veto zostały zniesione, decyzje miały zapadać zwykłą większością głosów. Kadencja Sejmu trwała 2 lata, posiedzenia zwoływane były w razie potrzeby, co 25 lat miano zwoływać Sejm w celu poprawy konstytucji. Władzę wykonawczą przyznano królowi wraz z Radą, tzw. Strażą Praw, złożoną z prymasa i 5 ministrów: policji, pieczęci, czyli spraw wewnętrznych, interesów zagranicznych, wojny i skarbu, mianowanych przez króla. Ministrowie odpowiadali przed Sejmem za podpisane przez siebie akty. Król był przewodniczącym Straży, miał prawo nominacji biskupów, senatorów, ministrów, urzędników i oficerów, w razie wojny sprawował naczelne dowództwo nad wojskiem.

Zniesiono wolną elekcję, po śmierci Stanisława Augusta tron miał być dziedziczny, tylko w razie wymarcia rodziny królewskiej szlachta miała wybierać nową dynastię. Konstytucja zapowiadała reorganizację sądownictwa, postulując konieczność stworzenia stale urzędujących sądów ziemskich i miejskich oraz sprawujących nad nimi nadzór w drugiej instancji Trybunałem Koronnym i sądem asesorskim.

Próba przeprowadzenia reform została przekreślona już w połowie 1792 roku. Przyczyniła się do tego Targowica i wkroczenie wojsk rosyjskich do Rzeczypospolitej.

Konstytucja 3 Maja była wielkim osiągnięciem narodu chcącego zachować niezależność państwową, zabezpieczała możliwość rozwoju gospodarczego i politycznego kraju. Do tradycji trzeciomajowych nawiązywały później różne kierunki polityczne, dosyć dowolnie interpretując idee ustawy zasadniczej z 1791 roku.



Ciekawostki o zwierzętach

- Słoń afrykański to największe zwierzę lądowe świata. Osiąga do 7,5 metra długości i 5 ton wagi.
- Turkucie podjadki są najgłośniejszymi zwierzętami świata. Ich głos można usłyszeć z odległości 0,5 kilometra.
- Kałamarnica olbrzymia ma największe oczy. Ich średnica dochodzi do 40 cm.
- Nietoperze zapadają w zimowy sen. Gromadzą się wtedy w jaskiniach, starych opuszczonych budynkach. Przyczepiają się tylnymi nogami do stropu lub belki, z głową w dół. Otulone są swymi skrzydłami jak peleryną.
- Dawno temu gołębie żyły w skalnych kryjówkach. Gdy ludzie zaczęli je udomawiać powstało wiele ras.
- Borsuk zamieszkuje różne tereny: lasy, zarośla, bagna i pola. Charakterystyczna jest ich głowa w czarno-białe pasy oraz przysadzisty tułów.
- Paw. Ptak ten zamieszkuje Indie Wschodnie i Cejlon, jest najpiękniejszym ptakiem świata. Spotkać można go w lasach tropikalnych blisko zbiorników wodnych.
- Największy gatunek wiewiórek żyje w Azji ich długość osiąga 90 cm. Najmniejsza karłowata wiewiórka afrykańska ma 10 cm długości.
- Latem jaszczurki śmigają po trawie i chętnie wygrzewają się na słońcu. Podczas zimy śpią w ziemi, w jamce, i wyjdą z niej dopiero w marcu lub kwietniu.
- Strusie w odróżnieniu od innych ptaków ze względu na swą wielkość są łatwo zauważalne, nie potrafią latać i jako jedyne ptaki mają tylko 2 palce stopy.
- Zarówno żółwie wodne, jak i lądowe, są chronione przez kostny pancerz, pokryty dużymi, mocnymi łuskami. Pancerz miewa długość do 25 centymetrów o barwie jasnożółtej, jasnobrązowej, lub oliwkowo-brązowej.
- Zajęcza samica rodzi młode 3-4 razy w ciągu roku.
- Koty cechują się silnym, masywnym i sprężystym ciałem. Mają masywną głowę z krótkim pyskiem i silne nogi. Ubarwienie ich zależne jest od środowiska. Brązowe, rdzawobrzęte lub płowe futro.
- Papugi na ogół są kolorowo ubarwione, mają zakrzywione dzioby oraz stopy, wyposażone w dwa palce, skierowane do przodu i dwa do tyłu, dzięki czemu mogą niezwykle sprawnie poruszać się po gałęziach drzew.
- Niedźwiedź ma ogromne łapy, długie, mocne pazury, ostre zęby i zwalistą posturę - to wystarczające powody, aby wziąć nogi za pas, jednak niedźwiedź, choć jest ogromny i ciężki, biega bardzo szybko.
- Jesienią dziki łączą się w stada na całą zimę. Wędrując po lasach długim rykiem, przeorują ziemię w poszukiwaniu pożywienia.
- Wiewiórka robi zapasy na zimę. Chowa w różne miejsca orzeszki leśne, żołędzie lecz później ma problem aby trafić do schowka. Takich spiżarni ma kilka.
- Jest jednak w ugandyjskiej dżungli stworzenie, którego obecności nie zdradza żaden głośny dźwięk, które pozostaje w ukryciu, mimo, że wydawać by się mogło, iż samymi tylko rozmiarami łatwo rzuca się w oczy. To goryl górski, niekwestionowany władca ugandyjskich lasów.
- Wilki żyją w lasach i na terenach stepowych w Europie, Azji i Ameryce. Wilki, które oglądacie na prezentowanych przez nas zdjęciach zostały sfotografowane w Wilczym Parku na terenie USA.
- Hipopotamy są rodziną blisko spokrewnioną ze świniami. Występują dzisiaj w dwóch rodzajach i w dwóch gatunkach na terenie Afryki. Prowadzą ziemnowodny tryb życia i spędzają dni w wodzie.
- Krokodyle są najstarszymi zwierzętami świata, starszymi nawet od dinozaurów. Powstały na drodze ewolucji około 200 milionów lat temu. W tym okresie czasu były zwierzętami lądowymi.
- Jaszczurki mają wydłużony kształt ciała i przeważnie dobrze rozwinięte nogi. W grupie tej znany jednak szereg gatunków beznogie (np. padalec) lub zmarniałych, szczątkowych odnóży.
- Puszczyk jest jednym z gatunków sowy. Występuje praktycznie w całej Europie, oprócz północnej części Skandynawii. Jest ptakiem nocnym i człowiek niezwykle rzadko ma okazję zobaczyć go na własne oczy.
- Najlepiej spośród ssaków do życia w wodzie przystosowały się foki. Ciało foki ma kształt wyraźnie opływowy. Głowa jest mała, pysk psi, spiczasty. Silnie uwstecznione kończyny przednie nie przydają się na lądzie, skierowane do tyłu służą do pływania ...

Kalendarz nietypowych świąt: kwiecień—maj

- 1 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Ptaków, Dzień Ryby (Francja)
- 2 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Książki Dla Dzieci, Światowy Dzień Wiedzy o autyzmie
- 3 kwietnia – Rocznica Drugiej Republiki (Gwinea)
- 4 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Wiedzy o Minach i Działach Zapobiegających Minom
- 5 kwietnia – Dzień Drzew, Dzień Bez Makijażu, Dzień Grzeczności za Kierownicą
- 6 kwietnia – Dzień upamiętnienia ludobójstwa w Rwandzie
- 7 kwietnia – Dzień Pracownika Służby Zdrowia
- 8 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Romów
- 9 kwietnia – Dzień Bohaterów (Filipiny)
- 10 kwietnia – Dzień Bandurka, Dzień Lotnictwa Wojskowego
- 11 kwietnia – Dzień Radia, Dzień Osób z Chorobą Parkinsona
- 12 kwietnia – Dzień Czekolady, Międzynarodowy Dzień Lotnictwa i Kosmonautyki, Dzień Ptaków Wędrownych
- 13 kwietnia – Światowy Dzień Pamięci Ofiar Katynia
- 14 kwietnia – Dzień Ludzi Bezdolnych
- 15 kwietnia – Światowy Dzień Trzeźwości
- 16 kwietnia – Dzień Saperów, Dzień Włókniarza
- 17 kwietnia – Światowy Dzień Chorych na Hemofilię, Dzień Edukacji w Syrii
- 18 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków, Światowy Dzień Krótkofalowca, Dzień Pacjenta w Śpiączce
- 19 kwietnia – Dzień republiki Sierra Leone, Urodziny króla Suazi
- 20 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy
- 21 kwietnia – Rocznica założenia Rzymu
- 22 kwietnia – Dzień odkrycia Brazylii, Międzynarodowy Dzień Matki Ziemi
- 23 kwietnia – Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, Dzień Koni
- 24 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Solidarności Młodzieży, Międzynarodowy Dzień Przeciwno Wiwisekcji
- 25 kwietnia – Dzień Sekretarki, Międzynarodowy Dzień Świadomości Zagrożenia Hałasem
- 26 kwietnia – Dzień Drogowca i Transportowca
- 27 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Świadomości Zagrożenia Hałasem
- 28 kwietnia – Dzień Ziemi, Światowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy
- 29 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Tańca
- 30 kwietnia – Rocznica śmierci Führera

maj

- 1 maja – Święto Pracy
- 2 maja – Święto Polskiej Flagi, Dzień Polonii i Polaków za Granicą
- 3 maja – Dzień Słońca, Dzień bez Komputera, Dzień Chorych na Astmę i Alergię
- 4 maja – Międzynarodowy Dzień Gwiezdnych Wojen, Międzynarodowy Dzień Strażaka, Dzień Hutnika, Dzień Kominarza, Dzień Garncarza, Dzień Piekarza
- 5 maja – Międzynarodowy Dzień Położnika
- 6 maja – Święto Gwardii Szwajcarskiej (Watykan)
- 7 maja – Urodziny Tomka Pochwały, Dzień Radia (Rosja)
- 8 maja – Dzień Bibliotekarza i Bibliotek
- 10 maja – Dzień Pracownika Gospodarki Komunalnej, Światowy Dzień Przytulania
- 11 maja – Święto Miasta Miskolc (Węgry)
- 12 maja – Światowy Dzień Ptaków Wędrownych
- 13 maja – Światowy Dzień Chorego
- 14 maja – Dzień Farmaceuty
- 15 maja – Święto Polskiej Muzyki i Plastyki, Dzień Niezapominajki
- 16 maja – Dzień Straży Granicznej
- 17 maja – Międzynarodowy Dzień Telekomunikacji
- 18 maja – Międzynarodowy Dzień Muzeów
- 19 maja – Dzień Mycia Samochodów, Międzynarodowy Dzień Rysowania Mahometa
- 20 maja – Międzynarodowy Dzień Płynów do Mycia Naczyn
- 21 maja – Światowy Dzień Rozwoju Kulturalnego, Dzień Kosmosu, Dzień Odnawiania Znajomości.
- 22 maja – Dzień Praw Zwierząt, Dzień Pac-Mana
- 23 maja – Dzień Spedytora
- 24 maja – Dzień Cyrylicy, Europejski Dzień Parków Wodnych
- 25 maja – Dzień Stemplarza, Dzień Piwowara, Dzień Mleka, Dzień Ręcznika
- 26 maja – Dzień Gruzji, Dzień Znalezienia Kaspara Hausera
- 27 maja – Dzień Samorządu Terytorialnego
- 28 maja – Dzień Bez Prezerwatywy
- 29 maja – Dzień Działacza Kultury
- 30 maja – Dzień Bez Stanika
- 31 maja – Dzień Pracownika Przemysłu Spożywczego, Dzień Bociana Białego, Światowy Dzień bez Tytoniu

PLAYLISTA

BBC Radio Top 20

1. Aloe Blacc- The Man
2. John Legend- All Of Me
3. Duke Dumont- I Got U (feat. Jax Jones)
4. Route 94- My Love (feat. Jess Glynne)
5. FAUL & Wad Ad vs Pnau- Changes
6. Pharrell Williams- Happy
7. John Martin- Anywhere For You
8. Clean Bandit- Rather Be (feat. Jess Glynne)
9. Enrique Iglesias- I'm A Freak (feat. Pitbull)
10. 5 Seconds Of Summer- She Looks So Perfect
11. Katy Perry- Dark Horse (feat. Juicy J)
12. Paolo Nutini- Scream (Funk My Life Up)
13. Chris Brown, Lil Wayne & Too \$hort- Loyal (feat. Lil Wayne & Tyga)
14. Sam Smith- Money On My Mind
15. Avicii- Addicted To You
16. The Chainsmokers- #SELFIE
17. Idina Menzel- Let It Go
18. DVBBS & Borgeous- Tsunami (Jump) (feat. Tinie Tempah)
19. Christina Perri- Human
20. Martin Garrix & Jay Hardway- Wizard



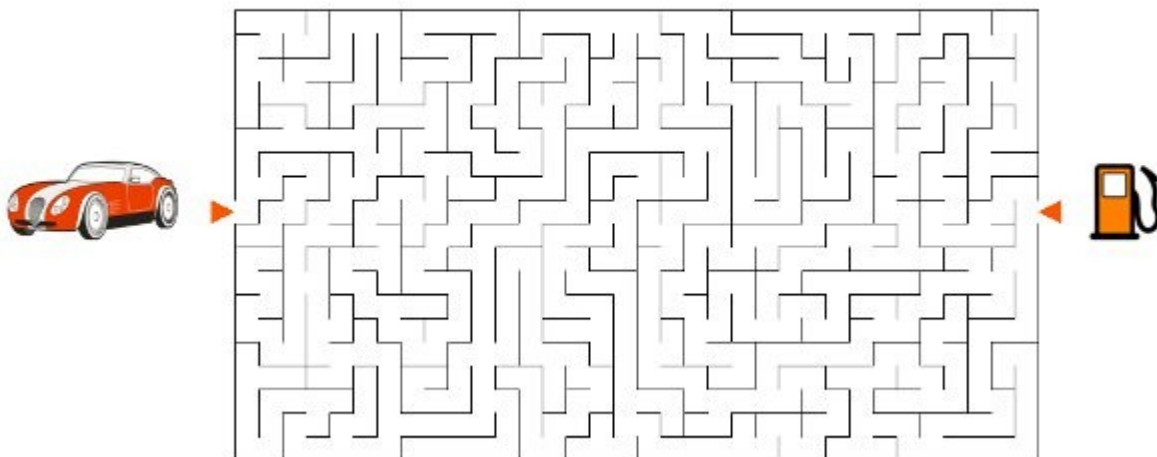
Aloe Blacc, właśc. Egbert Nathaniel Dawkins III (ur. 7 stycznia 1979) – amerykański soulowy wykonawca, raper i muzyk. Jego pierwszy album zatytułowany *Shine Through* został wydany przez Stones Throw Records w 2006 roku.

Jego kariera zaczęła się w 1995 jako MC w grupie tworzącej indie rap o nazwie Emanon. Pod koniec lat 90 Blacc wyruszył z Lootpack w tour po Europie. Nagrał hiszpańską wersję piosenki Johna Legendy "Ordinary People" pod tytułem "Gente Ordinaria". Jego piosenka "I Need a Dollar" to intro do programu HBO *How to Make it in America*. 30 września 2010 odbyła się premiera albumu *Good Things*. W 2011 roku miała premierę jego kolejna piosenka "Loving you is killing me", napisał "At all" dla Leny Meyer-Landrut.

Jego muzyka zawiera elementy R&B, jazzu, muzyki soulowej i hip-hopu.

Ania Wodziak

Labirynty



Redakcja numeru 3: Agnieszka Remiasz, Ela Jurgowian, Ania Wodziak, Natalia Kuczyńska, Justyna Koszarek.